

Gode sproglige kompetencer er en styrke for alle studerende

af Anne Holmen, Pernille Hvalsøe, Sanne Larsen og Janus Mortensen, Center for Internationalisering og Parallelsproglighed, Københavns Universitet

Relationerne mellem Danmark og Grønland er til genforhandling i disse år, og som altid når magt og identitet tematiseres, bliver sprog et vigtigt emne. Grønlandsk, engelsk og dansk tillægges ny betydning for den grønlandske befolkning, og som led i en afkolonialisering bliver især dansk et omdrejningspunkt for kritisk debat. Debatten trækker også tråde til Danmark, og der findes mange positioner i den debat. Allerede i starten af dette år har vi set så forskellige holdninger udtrykt som at "man tildeler grønlændere statsborgerskab, men glemmer at give dem velfærdsmanualen", (Haagensen og Christensen, Information d. 2/1 2021), hvilket blandt andet indebærer et mærkbart sprogligt svigt, til at de mange kulturelle og sproglige resurser, som unge grønlændere besidder systematisk overses i Danmark (Gøthche, Information d. 1/2 2021) – herunder den blomstrende sproglige kreativitet og overskud. På fin vis illustrerer disse synspunkter nogle af de mange modsætninger, der findes i denne diskussion, og viser samtidig hvor vigtigt det er at gå nuanceret til værks, hvis man vil forstå situationen og ikke mindst bidrage til at ændre den.

Vi ønsker ikke med dette indlæg at bidrage til debatten om det danske sprogs rolle i Grønland, da vi mener denne debat hører hjemme blandt de primære stakeholders dér. Det, vi derimod gerne vil, er at påpege nogle aspekter vedrørende sprogkompetencer, der ofte overses i debatten. Som sprogforskere er vi optaget af relationer mellem sprog, identitet og magt. Men som repræsentanter for en uddannelsesinstitution er vi også optaget af den betydning, som sprog har for unges muligheder for at få udbytte af en uddannelse – uanset baggrund. Vi ved, at hverdagsprog og uddannelsessprog adskiller sig fra hinanden, og at succes på en uddannelse – uanset om man billiger dette forhold eller ej – kræver, at man får tilegnet sig den kulturelle kapital og de sproglige koder, der hænger sammen med dens vidensformidling og kommunikative praksis. Det gælder på alle videregående uddannelser, og det gælder uanset de studerendes sproglige baggrund og undervisningsproget. Det gælder med andre ord både på dansk, engelsk og grønlandsk.

Nogle studerende er så heldige, at de påbegynder deres uddannelse med relevante sproglige kompetencer, men mange skal udvide deres sproglige repertoire, samtidig med at de tilegner sig et fagligt stof. Derfor vælger mange engelsksprogede universiteter at understøtte studerendes sprog med tilbud om skrive- og læsekurser, og ofte også kurser i mundtlig fremstilling. I et sådant læringsmiljø er det ikke kun forventeligt, at man kan have brug for hjælp til at knække koden; det er også helt legitimt og almindeligt at tage imod den. Desværre har vi ikke nogen stor tradition for den slags understøttende aktiviteter på danske universiteter. De efterspørges ellers ofte af studerende, som ikke finder, at den adgangsgivende studentereksamen klæder dem tilstrækkeligt på til at mestre den faglige diskurs. Projekterfaringer fra Københavns Universitet viser fx, at fag- og genrespecifikt akademisk engelsk ofte udgør en barriere for studerende, særligt i forhold til læsning og skrivning. På samme måde er der studerende, der har brug for hjælp til at knække koden til den akademiske diskurs på dansk.

Den gode og kreative sproglige udvikling blandt unge grønlændere giver dem en bedre ballast for at bryde den faglige uddannelseskode, men betyder ikke, at de allerede har gjort dette ved starten på

en videregående uddannelse. De fleste af dem vil – som mange andre unge – have brug for en overgangsfase, som kan åbne uddannelsessproget for dem. Grønlandske studerende har selv peget på 'det sproglige' som en af de udfordringer, der kan møde dem i overgangen til at læse i Danmark. Fx beskriver folketingsmedlem Aki-Matilda Høegh-Dam (i "Klog på sprog" fra d. 29/1 2021), hvordan der for hende var store sproglige udfordringer forbundet med at begynde at studere statskundskab i Danmark. Hendes udsagn genfindes i en evaluering af den studiestøttende indsats for studerende med grønlandsk baggrund på Aarhus Universitet i 2019. Blandt de faktorer, som grønlandske studerende oplever som problematiske i forhold til universitære krav og forventninger, er læsning, opgaveløsning, begrebstilegnelse og akademisk sprogbrug på dansk og engelsk.

Gøthche synes, at "noget skurrer", når Center for Internationalisering og Parallelsproglighed på KU har udbudt kurser i akademisk dansk til grønlandske studerende (efter at have vundet opgaven i udbud fra Undervisningsministeriet). Men at tilbyde kurser, der giver studerende mulighed for at udvikle deres fagligt-sproglige kompetencer, ser vi ikke som en diskriminerende handling. Tværtimod mener vi, at danske uddannelsesinstitutioner i langt højere grad bør tage en del af ansvaret for, at deres studerende tilegner sig et fagligt sprog til brug for uddannelse og arbejdsmarked. Undervisningsministeriets danskprojekt, som var henvendt direkte til grønlandske studerende, var i vores øjne et værdigt forsøg på at tilgodese eksisterende behov og varetage en vigtig opgave, som er afgørende, hvis alle skal behandles lige i det danske uddannelsessystem og have de samme muligheder *i praksis* og ikke kun i teorien. Projektet blev af mange grunde ikke den succes, man kunne have håbet på, men det ændrer ikke på, at det var et relevant tilbud.